

AUTOR (75) *sb m*

-t- : -th- (50 : 21).

a pochylone; o jasne.

sg N autor (23). *◇ G* autora (12). *◇ A* autora (5). *◇ I* autor(e)m (3). *◇ pl N* autorowie (4). *◇ G* autorów (23). *◇ D* autoróm (1). *◇ A* autory (2). *◇ L* autorz(e)ch (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Autor książki, pisarz, twórca tekstu, niekiedy także tłumacz, kompilator; scriptor Mącz, auctor Cn* [*authores dicuntur którzy księgi wydają a popisują, składacze ksiąg Mącz 20c*] (58) : aby tam publice, quam privatim [...] wykład i nauka nie z inych autorow był czynion, jeno z starych, dawno przyjętych w kościele doktorow *Diar* 125, 125 [2 r.]; O tym komu trzebá wiedzieć ízerzey/ niechay czyta v tegoż Autorá *GroicPorz* ii2, iiiv; kńięgi Bibliey po Polńku przełożone [...] ktorých ktożkolwiek ieŝt autorem y powodem/ á wykładáčem *BibRadz* I 4v; Ieŝt teŝ tám [*w Wizby*] kłáŝtor s. Benedyktá zakonnikow/ v ktorých ieŝt Biblioteká około dwu tyŝiácu autorow y kńiáŝ ítárych *BielKron* 293; *KwiatKsiąŝ* L, L3v, P4 [2 r.]; spurius versus, Wierŝz którego autor nie yeŝt wiadomy *Mącz* 411a, 186b, 490b; *MycPrz* I A2; WSzytcy póŝpolicie zdawná Autorowie/ ktorzi álbo co znowu piŝá/ álbo z ięzyká na drugi ięzyk przekłádáią/ zwykli prace íwe [...] dobrodzieiom íwym [...] offiárowác *BudNT* a2; Autor Arytmetyki zmiliłby ich [*pospolstwo*] licząc *StryjWjaz* B4; Autor po Polńku piŝarz/ íkłádáč/ íprawcá lub powod albo począrek [!] częgo kolwiek *ModrzBaz* VI, VI, 2; nie ieŝt wolno pŝalterzá tego/ przekłádánia Ianá Kochánowŝkiego bez dołożenia íamego autorá/ ná wtóré drukowác *KochPs* 217; *StryjKronk*; *Klonŝal* A2; *Paprup* A2; *KochFragJan* 4; *LatHarnlb* 2v, 6, 7v, 44 *marg*, 206 *marg* (6); Do Czytelniká Author *KolakCath* C5v; *KolakSzczęŝl* Dv; *WujNT* 687; *WysKaz* 14, 43; TRzebá pilnie weyŝrzéc w té Authory, co *Arbores consanguinitatis* opifáli *SarnStat* 1265, 313, 314, 1291, 1307 (6); *PowodPr* 37 *marg*; VOTVM Szláchćicá Polskiego [...] Nápiŝáne od Authorá Roku 1589 *VotSzlkt*; *KlonWor* xx5, 71, xx5–xx6v *ŝp*.

Wyrażenia: »grecki autor« [*szyk zmienny*] (3): *KwiatKsiąŝ* H2v; niewiém áby od którego/ táko Gréckiego/ iáko teŝ y Láćinŝkiego Autorá/ kiedy w kupie [...] tráctowáné były *OrzQuin* Yv; Piŝáłoć o tym ich przedtym doŝyć/ á zwłáŝczá Euklides ítároŝytny Autor Graecki *GrzepGeom* B2.

»łaciński autor«: *OrzQuin* Yv, *cf* »grecki autor«.

»pogański autor«: Xerxes o ktorým y pogańcy Autorowie piŝá *BibRadz* I 153v *marg*.

»powaŝny autor«: *WysKaz* 34, *cf* »zacny autor«.

»zacny autor« [*szyk zmienny*] (4): tak wiele znamienitych Xiąŝ zacnych autorow dopuŝćili pogináć *KwiatKsiąŝ* H2; *LeovPrzep* G4; Rupertus zacny y powaŝny Autor/ ten piŝác ná to mieyŝce ták wykláda *WysKaz* 34; *KlonFlis* A3v *ded*.

Szeregi: »autor albo składacz«: Affectatus scriptor, Autor álbo składáč który íe ná wyŝoká okazáŝá á wyŝtáwná rzecz íadŝil *Mącz* 114d.

»autor albo pisarz; pisarz i autor« (1 : 1): Rádziłem íię rozmáitych Káŝtigátorow/ Kommentátorow/ Theologow/ Hiŝtorykow/ y inych wŝzelakich Autorow álbo piŝarzow *BudNT* dv; *LatHar* + 11v.

Przen: *Dzieło autora, ksiąŝka, pisma* (12) : ktorzi íię wczytaniu rozmaitych autorow roskóŝziuíá *KwiatKsiąŝ* P4v; moŝe ynŝze vczić y wykláda álbo wyrozumienie czinić ná autory które w tym yęziku

łą napisał *Mącz* 148b, 34d, 196d; patrząc ja na te mieycá w Autorzech/ s kthorych co wziął Káltiglio *GórnDworz* B4v, G6; GOSCINIEC PEWNY [...] Z piłmá świętego/ y z rozmáitých Authorow zebrany *WerGośckt*, 207; *GostGospSieb* x4v; *KołakSzczęśl kt*.

Zwrot: »wykładać autora« [szyk zmienny] (2): Praelego, Czitam komu/ vczę kogo wykładam niektórego Autora študentóm á vcznióm íwym *Mącz* 188b, 268a.

2. *Twórca, sprawca, inicjator; auctor Cn* [*author et autor – pirwy wynaleziciel każdej rzeczy, author tuae dignitatis fui – jam przyczyną był twego podwyższenia Mącz* 20c, *auctor – rozmnażacz, wynaleźca Calep*] (6) : *ModrzBaz* VI [cf zn. 1.]; *TALes* [...] wżyftki rzeczy z wody być štworzone wywodził/ nálládując w tym podobno *Homeruśla* wżyftkiey dawnieyŹzey *Philosophiey* Autora *Strykron* 1; tey opiniey/ o bytności íyná *Bożego*/ przed *Iezusem* człowiekiem/ pirwŹszy *author* był/ miedzy *Chriřtyány* *Iuřtyn* *NiemObr* 125, 129; *Ten* [*arcyksiążę*] niczego tego [*jakom jest poiman*] *Authorē* nie iest *ActReg* 14, 78.

Synonimy: 1. *pisarz, składacz, wykładacz*; 2. *przyczyna, sprawca*.

Cf **AKTOR**

MK